BnF Gallica

Nova et aucta orbis terrae descriptio ad usum navigantium emendate accomodata : illustriss... principi... Wilhelmo Duci [...]

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

BnF Gallica

Mercator, Gerard (1512-1594). Cartographe. Dédicateur. Nova et aucta orbis terrae descriptio ad usum navigantium emendate accomodata : illustriss... principi... Wilhelmo Duci juliae, Clivorum et Monti Opus hoc... eius auspiciis inchoatum... / Gerardus Mercator dedicabat. 1569.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :
- La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.
- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service.

CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter
utilisationcommerciale@bnf.fr.

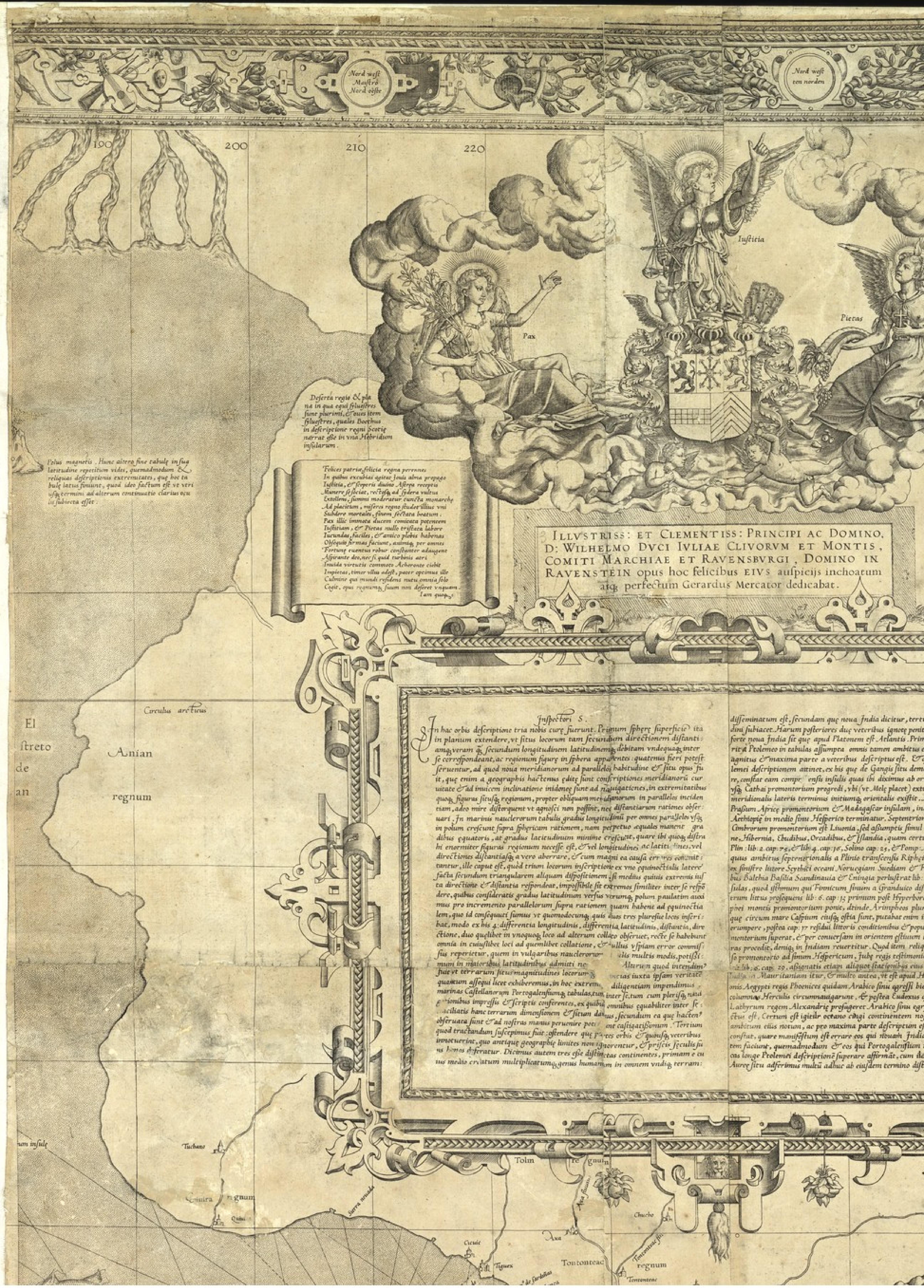

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Nord west ten norden
Nord nord west
NOVA ET AVCTA O
260
270
280
290
300
310
320
Pietas
NCIPI AC DOMINO,
RVM ET MONTIS,
RGI, DOMINO IN
auſpicijs inchoatum
tor dedicabat.
Anno Domini 1500 Gaſpar Cortercalis Portogalenſis nauigauit ad has terras ſperans a parte ſeptentrionali inuenire tranſitum ad inſulas Moluccas, perueniens autem ad fluuium quem a deuectis niuibus vocant Rio neuado, propter ingens frigus altius in ſeptentrionem pergere deſtitit, perluſtrauit autem litora in meridiem vſq; ad C:Razo.
Anno 1504 Britones primi inuenerunt littora nouę Francię circa oſtia ſinus S:Laurentij.
Anno 1524 Joannes Verrazzanus Florentinus nomine regis Gall: Franciſci primi ex portu Diepa profectus 17 Martij ad littus meridionale nouę Francię peruenit circa 34 gradum latitud:, atq; inde verſus orientem omne littus perluſtrauit vſq; ad Britonum promontorium.
Anno 1534 duce claſſis Jacobo Cartier luſtrata fuit noua Francia & proximo anno regi Gallię conquiri coepit.
Circulus arcticus
Hic mare eſt dulcium aquarum, cuius terminum ignorari Canadenſes ex relatu Saguenaſe ſium aiunt.
Hoc fluuio facilior eſt nauigatio in Saguenai
Saguenai
Golfam de Meroſro
Terra Corte
Noua Fran
Cana
S:Laurentij
Chilaga
Nor om bega
Moco ſa
Auac al
Apalchen

A ORBIS TERRAE DESCRIP
uigantium emendatè accommodata.
Boreas Septentrio
320
330
340
350
360
10
20
30
Groenlant
Grocland insula cuius incolę Sueci sunt origine.
Circulus arcticus
Estotilant
Golfam de Merosro
Terra Corterealis
S. Laurentij
S. Brandain
Frisland
Island
Farre insule
Sevelane insule
Hebrides, Ebonię vel Meuaniç insule
Brasil
Y. Verde
Vlaenderen
Corsica
Mare
Margaster insula
Alba
Scrælingers

Nord ten oosten
Nord nord oost
CRIPTIO AD VSVM NA
ata.
40 50 60 70 80 90 100 110
30
De Preſbitero Joanne Aſiatico & prima dominij Tartarorum origine
Eo tempore quo communibus copijs Antiochia Syriæ a Chriſtianis obſeſſa & expugna
ta eſt, anno 1098 erat monarcha regionũ orientaliũ Aſiæ Cor Cham, quo mortuo ſacer
dos quidam & paſtor Neſtorianus arripuit dominiũ populi Naiman in terra Naiam,
ac deinceps totius orientis imperiũ, vocatuſq; eſt (vt erat) preſbiter & rex Joannes, quo
defuncto imperiũ ſibi arrogauit frater eius Vuth, qui in Caracoran dominabatur,
& Cham ſe vocauit, id eſt dominum. Hic dum metueret ſuccreſcentes multitudinem
& vires Suimongalorũ, id eſt aquaticorũ Mongalorũ, qui propriè Tartari diceban
tur a Tartar flumine patrio, quamq; nec regem nec ciuitatem haberent ſed paſto
res tantum eſſent & tributum annuũ penderent, voluit illos in varias regiones
diſpergere quo rebellandi potentiam frangeret, verum illi cognationis & mutuæ ſo
cietatis iura relinquere nolentes conſpiratione facta fugerunt verſus aquilonem,
amplam ibi & natura munitam regionẽ occupantes, in
to turri ſe poſſent & libertatem vindicare. Poſt paucos vero
liebmus Tripolitanus) gregibus imperatoris ſui Vutcham grau
aut alioqui forte propter ereptum Tartarorum tributum
dam ferrarius Mongalus, nomine Chinchis communis iniu
tis aſſerendæ auidus ſe mongalos ad defectionem ſollicitat
communicatis conſilijs omnium conſenſu rex creatur anno
ones quæ citra Belgian montem erant inuadere facile omnes
erat prudens, recte victoria vtebatur, in victos minime ſaui
ter ſe ſubmittenti & militiæ operam ſuam communicanti vi
ſubſtantiam omnem ſaluam eſſe iubebat. Deinde montem B
currit ſuperans aggreſſus eſt regnum Tenduc ſedem imper
Petzorzke morie
Noua zemla
Scrikfinnia
Lappen lant
Suedia
Finlant
Sib ier
Kitha
Tartari
Kalmucki
Mare de Sala, vel de Bachu, Ruthenis Chualenſke more, olim Caſpium & Hircanum.
Pontus Euxinus, ſeu Mare maius
Corſica
Mare

Nord ooſt ten norden
Nord ooſt Greco Nord eſte
110
120
130
140
150
170
180
In ſeptentrionalibus partibus Bargu inſulæ ſunt inquit M: Paulus Ven : lib : 1 . cap : 69 , quæ tantum vergunt ad aquilonem, vt polus arcticus illis videatur ad meridiem deflectere .
ura munitam regionē occupantes, in qua etiam negato tribu
libertatem vindicare . Poſt paucos vero annos, cum (vt habet Gu
gregibus imperatoris ſui Vutcham grauarentur cæteri Mongali,
ter ereptum Tartarorum tributum vexarentur, ſaber qui:
alus, nomine Chinchis communis iniuriæ pellendæ & liberta:
ſecmongalos ad defectionem ſollicitat, Tartaros reuocat, &
omnium conſenſu rex creatur anno Domini 1187, mox eas regi
montem erant inuadens facile omnes adeptus eſt, quoniam vt
ctoria vtebatur, in victos minime ſæuiebat, ſed vnicuiq; luben
nilitiæ operam ſuam communicanti vitam coniuges liberos &
ibuam eſſe iubebat . Deinde montem Belgian vbi in oceanū ex
ſſus eſt regnum Tenduc ſedem imperialem Vutcham, quo de
uicto factus eſt monarcha orientis, vix
prouincias imperio ſuo adiecit . Sic im
dicitur, cum quod horum occaſione &
muni iure & ſocietate viuentes Mon
Manſit autem Vutcham cum ſua poſ
tarorum imperio . Hæc breuiter colle
& Gulielmo Tripolitano Dominicano A
fuit ad Tartaros, quo prima dominij
tate eius Presbiteri Joannis qui in A
diuerſum eſſe eum ab illo, qui vſq; hod
ret .
poſt Vutcham ſex annis, in quibus multas
perium ad Mongalos peruenit & Tartarorū
opera conquiſitum ſit, tum maxime quod cō
gali omnes generaliter Tartari vocarentur .
ritate rex Tenduc, ſed ſub tributo & Tar:
imus ex M: Paulo Ven:, Haitono Armeno,
conenſi, qui anno 1275 a Gregorio 10 miſſus
Tartarici origo & ſedes nota eſſet, ac de veri
ſia regnare creditus eſt hactenus, tum quoq;
e in Africa Prete Giam appellatur, conſta
OCEANVS SCYTHICVS qui & mare Tabin
Tabin promontorium Plinio
Bargu campeſtria quorum incolæ vocantur Mecriti
Hic polum magnetis eſſe & perfectiſſimum magnetem qui reli quos ad ſe trahat certis rationibus colli gitur, primo meridiano quo poſui eſſe
Hic erit polus magnetis, ſi meri dianus per inſu: Corui primus duc: debeat .
Tazata inſula hic vſpiam a Plinio ponitur .
Lytarmis promont. Celti cæ promont. Plinio
Ciorza
Carli
Ceras lacus
Catacora
Tangut
Tartar flu
Mongul que a no Magog dicitur
Sum ongul
Tartar vella
Barſcol
Naiman
Naiam ex qua Presbiter Ioannes prodijt .
Deſertum de Belgian magnum areno ſum & ſterile
Iek mongul Stris
Melair
Vng que a noſtris Gog dicitur
Moltrik
Caſtrum in quo preſidia collocauerat Vutcham contra irruptionem Tartarorum
Belgian mons
Baida
Colmak
Cauona
Stringui
Molgom zaia
Samoge di id eſt ſe metipſos come dentes
Annibi, Naina uorum terra Ioan ni de Planocarpini
Tanguth
Ergimul
Egrigaia
Tenduc re
gnum in quo Chriſtiani ex poſteritate Presbiteri Ioannis regnabant tempore M. Pauli Ven: anno D. 1290
OCEANVS SERICVS
de
an
Lucomorye
Kitha
Perolite
Care deſertum per quod in Cathaium eunt ac redeunt Tartari .
Karaki thay id eſt ni gra Kathaya
Turchestan
Deſertum Lop
Ciartiam
Cotam
Carcham
Tangut
Cathay reg
Sandri
Khanbalu primaria
Thebet
Caindu
Caraiam
Cardandan
Mangi
Magnus ſinus Ptol: Chriſe Plin: hodie mare Cin, a Cin regno (quod eſt Mangi) ſic a Iapanitis appellatum.
Inſule de Miaco
OCEANVS
Obdora
Tartari
Turch
Kergelli
Sacrarum inſule
Tenduc
Camul
Tangurm

obſeruata ſunt & ad noſtras manus peruenire pot
quod tractandum ſuſcepimus fuit: oſtendere quę p
innotuerint, quo antiquę geographię limites non i
us bonis deferatur. Dicimus autem tres eſſe diſti
us medio creatum multiplicatumq; genus humanum
us, ſecundum ea quę hacten
ne caſtigatiſſimum. Tertium
tes orbis & quouſq; veteribus
norentur, & priſcis ſeculis ſu
ctas continentes, primam e cu
m in omnem vndiq; terram:
ctus eſt. Certum eſt igitur octauo cingi continentem noſtram, & a veteribus
ambitum eius notum, ac pro maxima parte deſcriptum eſſe ipſorum autoritate
conſtat, quare manifeſtum eſt errare eos qui nouam Indiam cum Aſia continē
tem faciunt, quemadmodum & eos qui Portogalenſium nauigationes Aſiati:
cas longe Ptolemęi deſcriptionē ſuperare affirmāt, cum ſtata ea quę de Gagis &
Aureę ſitu adſerimus multū adhuc ab eiuſdem termino diſtare eas conſtet.
Tuchano
Sierra neuada
Ciuic
Tigues
Axa
Tontonteac
Tontonteac regnum
Cabo neuado
Marata regnū
INDIA
Terli chichimechi
Toua
Capac hi
Aztatlan
Topira
Hiſpania noua
Mechuacan
Tecoantepec
Tropicus Cancri
Los Bolcanes
La Farfana
Arcipelago de S. Laz
Los reyes
Inſule de los corales
Los ſardines
Inſule de los reyes
Santo Thomas
La Anublada
Lerroca partida
Aequinoctialis
La Barbada
Los bolcanes
Noua Guinea quę ab Andrea Corſali Floren tino videtur dici Terra de piccinacoli. Forte La badij inſula eſt Ptolomeo, ſi modo inſula eſt, nam ſitne inſula an pars continentis auſtralis ignotū adhuc eſt.
Inſule due infortunate, ſic a Magella appellate, quod nec homines nec vſus vlla haberent.
y de los tiburones
y de S. Pedro
220
230
240
250
260
270
280

Chilaga
Apalchen
Tagil
La Florida
Golfo Mexi cano
La Bermuda
Arredonda
S. Brandain
Oceanus Atlanticus
Canarię insulę, olim Fortunatę
Gorgades
Camercanę insulę
Carth ana
Tisnada
Pagua na
Amazones
Picora
Parana
Tombu
Zuenziga

Mare Me diterra neum
Pontus Euxinus, Itali: Mare maior
Mare de Sala, vel de Bachu, Ruthenis Chualenske more, olim Caspium & Hircanum
Coma nia regnum
Nagai
Tartari
Targa regnum
Zuenziga reg:
Zanhaga regu:
Li bya
AFR ICA
Nubia regnum
Biafar regnum
Barnagasso
Tigrai regnum
OCEANVS AE THIOPICVS
Madagascar
Palandure insule
Delli
Mandao

Mare de Sala, vel de Bachu, Ruthenis Chualenske more, olim Caspium & Hircanum.
Magnus sinus Ptol: Chrise Plin, hodie mare Cin, a Cin regno (quod est Mangi) sic a Japanicis appellato.
INDOSTAN
Bengala
Golfo de Bengala
Mien-
Cardandi
Cachuchina
Campa
Lantchidol mare
Iaua maior
Beach
Lucach
Maletur
Petan
Gambaba
Timor
Celebes
Mare
Maldiuar
Ceilan

In ſubiectam ſeptentrionis deſcriptionem
Quum in polum extendi tabula noſtra non poſſet, latitudinis gradibus tandem in infinitum excurrentibus, & deſcriptionis aliquid haud quaq; negligendũ ſub ipſo ſeptẽtrione haberemus, neceſſariũ putauimus extrema deſcriptionis noſtre hic repetere & reliqua ad polum vſq; annectere. Figuram ſumpſimus quę illi parti orbis maxime congruebat, quęq; ſitum & faciem terrarũ, qualis in ſphęra eſſet, redderet. Quod ad deſcriptionem attinet, eam nos accepimus ex Itinerario Jacobi Cnoyen Buſcoducenſis, qui quędam ex rebus geſtis Arturi Britanni citat, maiorem autem partem & potiora a ſacerdote quodam apud regem Noruegię anno D: 1364 didicit. Deſcenderat is quinto gradu ex illis quos Arturus ad has habitandas inſulas miſerat, & referebat anno 1360 Minoritam quendam Anglum Oxonienſem mathematicum in eas inſulas veniſſe, ipſiſq; relictis ad vlteriora arte magica profectum deſcripſiſſe omnia, & aſtrolabio dimenſum eſſe in hanc ſubiectam formam fere, vti ex Jacobo collegimus. Euripos illos 4 dicebat tanto impetu ad interiorem voraginem rapi, vt naues ſemel ingreſſę nullo vento retrocagi poſſint, neq; vero vnquã tantum ibi ventũ eſſe vt mole frumentarię circumagendę ſufficiat. Similima his habet Giraldus Cambrenſis in lib: de mirabilibus Hibernię, ſic enim ſcribit: Non procul ab inſulis (Thulibus, Iſlandia &c) ex parte boreali eſt maris quędam miranda vorago, ad quam a remotis partibus omnes vndiq; marini fluctus tanq; ex condicto confluunt & concurrũt, qui in ſecreta naturę penetralia ſe ibi tranſfundentes quaſi in abyſſum vorantur, ſi vero nauem hãc forte tranſire contigerit, tanta rapitur & attrahitur fluctuũ violentia, vt eam ſtatim irreuocabiliter vis voracitatis abſorbeat.
Prima orbis circumnauigatio
Ferdinandus Magellanus anno Dominj 1519 20 Septembris ſoluens ex Hiſpania, ſequenti anno 23 Octobris ad fretum a ſe Magellanicum appellatum peruenit ac primus illud penetrauit, inde Moluccas petijt, in Baruſſis inſulis cum 8 hiſpanis occiſus eſt, reliqua claſſis lacera & mutila orbe deinceps circumnauigato poſt triennium prope exactum in Hiſpaniam reuerſa eſt.
Diſtantię locorum menſurandę modus
Aliud nobis eſt plaga aliud directio diſtinctionis rerum cauſa. Plagã vocamus noſtri loci ad alterũ reſpectum ſecundũ declinationẽ circuli maximi per vtrũq; locum ducti ab aliquo 4 punctorũ cardinalium. Sic dicimus locum aliquem nobis eſſe boreozephyriũ, id eſt nordweſtiũ, quãdo circulus maximus a nobis per eum ductus 45 gradus in horizonte declinat a ſeptẽtrionali cardine verſus occidentalẽ. Directionem vocamus lineam ab vno loco in aliũ ſic ductam, vt cum quibuſuis meridianis ęquales angulos faciat, hęc perpetuo oblique incuruatur in ſuperficie ſphęrę propter meridianorũ ad ſeinuicem inclinationẽ, atq; inde in magnis diſtantijs, & potiſſimũ circa borealiores partes diſtantia directionalis ſemper maior eſt diſtantia plagali, in mediocribus vero, & maxime verſus ęquatorem ſitis, nõn eſt notabilis differentia, quare cum plagales diſtantię ſumendę circa ęquatorem non excedunt 20 gradus maximi circuli, aut in climate Hiſpanię & Gallię 15 gr: aut in partibus ſeptentrionalibus Europę & Aſię 8 vel 10, conuenienter directionalibus diſtantijs pro plagalibus ſiue rectis vtemur, alioqui & harum inquirendarũ ratio tradi poteſt, ſed operoſior nec admodum neceſſaria. Diſtantię ergo directionales ſic inuenientur. Conſideretur quo nomine appelletur linea imaginaria inter duos locos extenſa, hoc eſt cui in tabula ſcriptę lineę ſit parallela, quod per circinũ ex vtroq; loco in eandem lineam extenſo explorabitur, deinde quę ſit differentia latitudinis eorundem locorum, quę inuenietur diſtantiam cuiuſq; a proximo parallelo latitudinis in ſcalam graduũ latitudinis transferendo, his duobus inuentis quęratur in aliquo directorio ęquinoctiali impoſito linea eodem angulo declinans ab ęquinoctiali, quo linea imaginaria propoſitorum locorum a meridiano alterutrius, & a centro directorij computatis tot gradibus ęquatoris quot erãt in differentia latitudinis, ab extremo graduũ ad proximum meridianũ diſtentus circinus deorſum feratur altero pede ſemper eundem meridianũ occupante, reliquo vero eundẽ ęquidiſtanter comitante donec in inuentam declinationis lineam incidat, ibi tum iſte figatur, ille qui meridiano inhęrebat extendatur in centrum directorij, ſic diſtentus circinus vtroq; pede ęquatori applicetur, ac tum gradus intercepti indicabũt directionalem propoſitorum locorum diſtantiam, multiplicando numerum graduũ per 15 ſi germanica miliaria quęrantur, per 60 ſi italica, per 20 ſi gallica aut hiſpanica cõmunia. Hęc diſtantię inquirendę ratio per ſe quidem ſemper infallibilis eſt, ſed in ijs directionibus quę maxime ad parallelum latitudinis inclinãtur incertior eſt circini applicatio propter nimis obliquam directionaliũ linearum incidentiam in parallelos, ideoque in his alter hic modus erit exactior. Sumetur circino differentia latitudinis aſſumptorum locorũ, & obſeruando quot gradus ibidem circinus intercipiat, ſic diſtentus ex vno loco verſus alterum toties reuoluatur quoties intercapedo locorum ſuſcipere poteſt, ſi quid reſiduũ eſt diſtantię quod ad integram circini extenſionem non perueniat id contractior circinus excipiet, & in medios gradus differentię latitudinis traducetur, notatiſq; ibi interceptis gradibus colligentur omniũ reuolutionũ gradus cum reſiduo in vnam ſummam, qua vt mox diximus multiplicata prouenient miliaria diſtantię quęſitę.
Bergi regio
Indie noue pars
Aſię pars orientalis extrema
Oceanus Scythicus
Hęc inſula optima eſt & ſaluberrima totius ſeptentrionis
Groclant
PARS CONTINENTIS AVSTRALIS
200
210
220
230
240
250
270
280
Zuyd weſt Garbino Sudoeſte
Zuyd weſt ten zuyden

Prima orbis circumnauigatio
Ferdinandus Magellanus anno Domini 1519 20 Septembris ſol uens ex Hiſpania, ſequenti anno 27 Octobris ad fretum a ſe Magellanicum appellatum peruenit ac primus illud penetra uit, inde Moluccas petijt, in Baruſsis inſulis cum 8 hiſpa nis occiſus eſt, reliqua claſsis lacera & mutila orbe deinceps circumnauigato poſt triennium prope exactum in Hiſpani am reuerſa eſt.
Diſtantię locorum menſurandę modus
Aliud nobis eſt plaga aliud directio diſtinctionis rerum cauſa. Plagā vocamus noſtri loci ad alteru reſpectum ſecundū declinationē circuli maximi per vtrūq; locum ducti ab aliquo 4 punctorū cardina lium. Sic dicimus locum aliquem nobis eſſe boreozephyriū, id eſt nordweſtiū, quādo circulus maximus a no bis per eum ductus 45 gradus in horizonte declinat a ſeptētrionali cardine verſus occidentalē. Directionem vocamus lineam ab vno loco in aliū ſic ductam, vt cum quibuſuis meridianis ęquales angulos faciat, hęc per petuo oblique incuruatur in ſuperficie ſphęrę propter meridianorū ad ſeinuicem inclinationē, atq; in de in magnis diſtantijs, & potiſsimū circa borealiores partes diſtantia directionalis ſemper maior eſt di ſtantia plagali, in mediocribus vero, & maxime verſus ęquatorem ſitis, non eſt notabilis differentia, q̄ re cum plagales diſtantię ſumendę circa ęquatorem non excedunt 20 gradus maximi circuli, aut in clima te Hiſpanię & Gallię 15 gr: aut in partibus ſeptentrionalibus Europę & Aſię 8 vel 10, conuenienter dire ctionalibus diſtantijs pro plagalibus ſiue rectis vtemur, alioqui & harum inquirendarū ratio tradi poteſt, ſed operoſior nec admodum neceſsaria. Diſtantię ergo directionales ſic inuenientur. Conſidere tur quo nomine appelletur linea imaginaria inter duos locos extenſa, hoc eſt cui in tabula ſcriptę lineę ſit parallela, quod per circinū ex vtroq; loco in eandem lineam extenſo explorabitur, deinde quę ſit dif ferentia latitudinis eorundem locorum, quę inuenietur diſtantiam cuiuſq; a proximo parallelo latitu dinis in ſcalam graduū latitudinis transferendo, his duobus inuentis quęratur in aliquo directorio ę quinoctiali impoſito linea eodem angulo declinans ab ęquinoctiali, quo linea imaginaria propoſitorum lo corum a meridiano alterutrius, & a centro directorij computatis tot gradibus ęquatoris quot erāt in differentia latitudinis, ab extremo graduū ad proximum meridianū diſtentus circinus deorſum feratur altero pede ſemper eundem meridianū occupante, reliquo vero eundē ęquidiſtanter comitante donec in in uentam declinationis lineam incidat, ibi tum iſte figatur, ille qui meridiano inherebat extendatur in cen trum directorij, ſic diſtentus circinus vtroq; pede ęquatori applicetur, ac tum gradus intercepti indicabūt directionalem propoſitorum locorum diſtantiam, multiplicando numerum graduū per 15 ſi germanica milia ria quęrantur, per 60 ſi italica, per 20 ſi gallica aut hiſpanica cōmunia. Hęc diſtantię inquirendę ratio per ſe quidem ſemper infallibilis eſt, ſed in ijs directionibus quę maxime ad parallelum latitudinis inclinātur in certior eſt circini applicatio propter nimis obliquam directionaliū linearum incidentiam in parallelos, ideo: que in his alter hic modus erit exactior. Sumetur circino differentia latitudinis aſſumptorum locorū, & ob ſeruando quot gradus ibidem circinus intercipiat, ſic diſtentus ex vno loco verſus alterum toties reuoluatur quoties intercapedo locorum ſuſcipere poteſt, ſi quid reſiduū eſt diſtantię quod ad integram circini ex tenſionem non perueniat id contractior circinus excipiet, & in medios gradus differentię latitudinis tra ducetur, notatiſq; ibi interceptis gradibus colligentur omniū reuolutionū gradus cum reſiduo in vnam ſum mam, qua vt mox diximus multiplicata prouenient miliaria diſtantię quęſitę.
Anno 1493 cum iam longinquę nauigationis ſtudium per contentionē feruēret inter Caſtellanos & Portogallenſes, Alexander Pontifex limitem ſtatuit meridia: nū circulum 100 leucis diſtantem a qualibet inſularum capitis Viridis & earum quas vocant Açores, qui vtriuſq; partis nauigationis & conquirendi iura determi naret, occiduum orbem Caſtellanis, orientalem Portogallenſibus determinans. Retra ctato autem hoc limite ab vtriſq; propter incidentes altercationes anno 1524, conſti tutus eſt cōmunis limes meridianus 370 leucis in occaſum diſtans ab inſula S. Antonij Gorgadum occidentaliſsima.
Parana
Tropicus Capricorni
Rio de la plata
Patagones gigantes, 11 & ad ſummum 13 ſpithamas longi.
EL MAR PACIFICO
Archipelago minore
Terra del fuego
porto mal ſeguro
Golfo di
rio dolciſsimo
C de cruz
terra baxa
Palmares
Zuyd weſt ten zuyden
Zuyd zuyd weſt
Zuyd ten weſten
240
250
270
280
290
300
310
320
330
340

THIOPICVS
Quòd Niger in Nilum fluat.
Anno Domini 1497 primus Vaſco de Gama ſuperato 20 Nouembris capite Bonę ſpei, & Africa circumnauigata Callicutũ peruenit mandante Emanuele 1, rege Portogallię 13.
Inſula de Triſtan de Acuña
Inſula de Gonçalo Aluarez
Madagaſcar
Pſitacorum regio
De vero Gangis & Aureæ cherſoneſi ſitu
Zuyd ten ooſten
Zuyd zuyd ooſt
Auſter
40
50
60
340
350
360
20
30
40
70
80

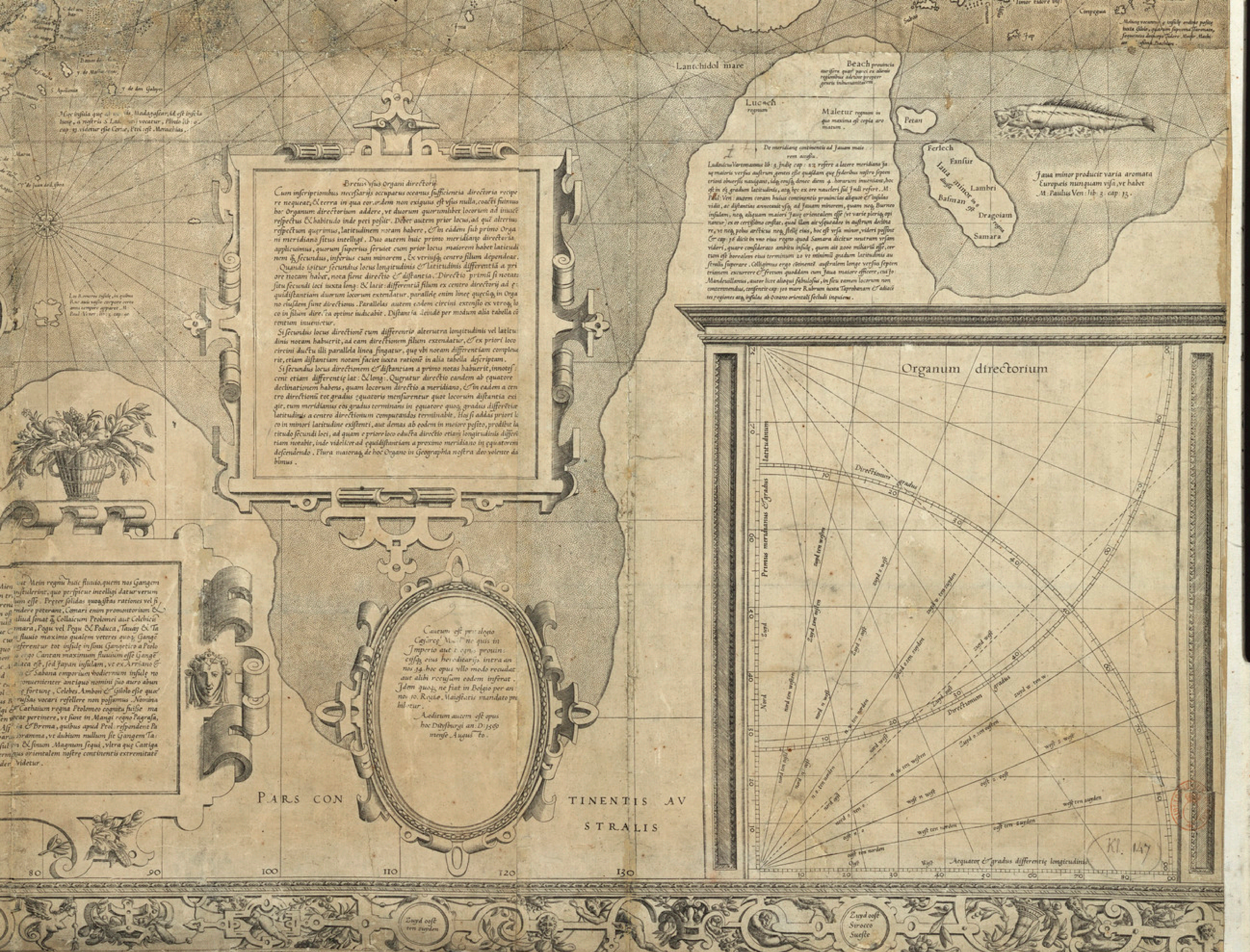
Lantchidol mare
Beach provincia
Lucach regnum
Maletur regnum in quo maxima eſt copia aromatum.
Petan
Ferlech
Fanſur
Iaua minor
Lambri
Baſman
Dragoiam
Samara
Iaua minor producit varia aromata Europęis nunquam viſa, vt habet M. Paulus Ven: lib: 3. cap: 13.
De meridionę continentis ad Iauam maiorem acceſſu.
Breuis vſus Organi directorij
Cum inſcriptionibus neceſſarijs occupatus oceanus ſufficientia directoria recipere nequeat, & terra in qua eorundem non exiguus eſt vſus nulla, coacti fuimus hoc Organum directorium addere, vt duorum quorumlibet locorum ad inuicem reſpectus & habitudo inde peti poſſit. Debet autem prior locus, ad quę alterius reſpectum quęrimus, latitudinem notam habere, & in eadem ſub primo Organi meridiano ſitus intelligi. Duo autem huic primo meridiano directoria applicuimus, quorum ſuperius ſeruiet cum prior locus maiorem habet latitudinem quam ſecundus, inferius cum minorem. Ex vtriuſq centro filum dependeat.
Quando igitur ſecundus locus longitudinis & latitudinis differentiā a priore notam habet, nota fient directio & diſtantia. Directio primū ſi notato ſitu ſecundi loci iuxta long: & latit: differentiā filum ex centro directorij ad ęquidiſtantiam duorum locorum extendatur, parallelę enim lineę quęcūq in Organo eiuſdem ſunt directionis. Parallelas autem eodem circini extenſio ex vtroq loco in filum directa optime indicabit. Diſtantia deinde per modum alia tabella contentum inuenietur.
Si ſecundus locus directionē cum differentię alterutra longitudinis vel latitudinis notam habuerit, ad eam directionem filum extendatur, & ex priori loco circini ductu illi parallela linea fingatur, quę vbi notam differentiam compleuerit, etiam diſtantiam notam faciet iuxta rationē in alia tabella deſcriptam.
Si ſecundus locus directionem & diſtantiam a primo notas habuerit, innoteſcent etiam differentię lat: & long:. Quęratur directio eandem ab ęquatore declinationem habens, quam locorum directio a meridiano, & in eadem a centro directionū tot gradus ęquatoris menſurentur quot locorum diſtantia exigit, cum meridianus eos gradus terminans in ęquatore quoq gradus differentię latitudinis a centro directionum computandos terminabit. Hos ſi addas priori loco in minori latitudine exiſtenti, aut demas ab eodem in maiore poſito, prodibit latitudo ſecundi loci, ad quam e priore loco educta directio etiam longitudinis differentiam notabit, inde videlicet ad ęquidiſtantiam a proximo meridiano in ęquatorem deſcendendo. Plura maioraq de hoc Organo in Geographia noſtra deo volente dabimus.
Cautum eſt priuilegio Cęſareę Maieſtatis ne quis in Imperio aut regnis prouincijſq eius hereditarijs intra annos 14. hoc opus vllo modo recudat aut alibi recuſum eodem inferat. Idem quoq ne fiat in Belgio per annos 10. Regię Maieſtatis mandato prohibetur.
Aeditum autem eſt opus hoc Duyſburgi an: D: 1569 menſe Auguſto.
Organum directorium
Primus meridianus & gradus latitudinum
Directionum gradus
Aequator & gradus differentię longitudinis
Nord
Zuyd
Weſt
Oſt
PARS CON TINENTIS AV STRALIS
80
90
100
110
120
130
10
20
30
40
50
60
70
80
90
Zuyd ooſt ten zuyden
Zuyd ooſt Sirocco Sueſte
Kl. 147

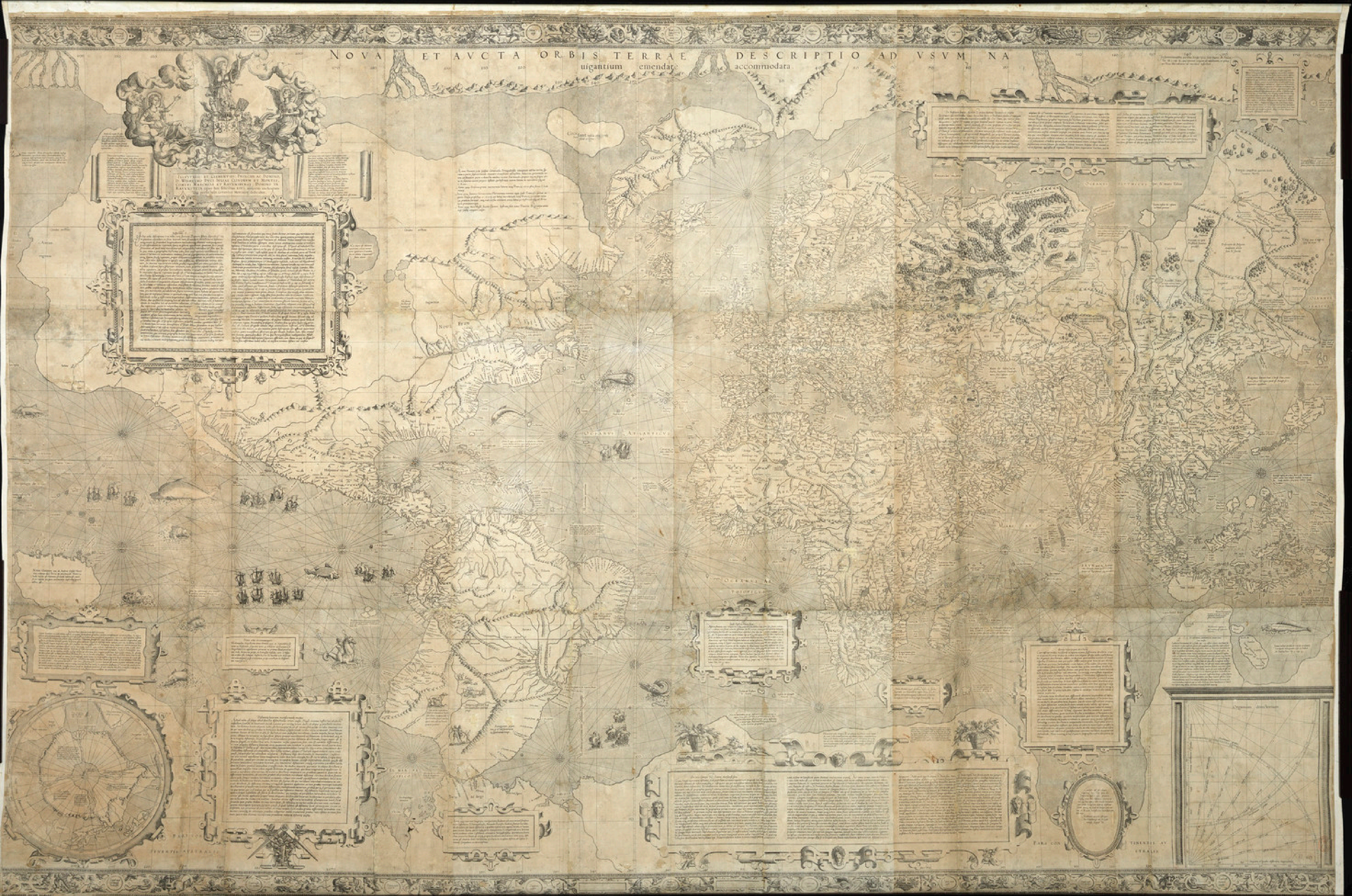
NOVA ET AVCTA ORBIS TERRAE DESCRIPTIO AD VSVM NA
uigantium emendate accommodata